

© Fotos d'aquest article: MÈTODE

El Museu de la Ciència de Valladolid, ubicat vora el riu Pisuerga, va acollir durant tres dies la novena edició de «Ciencia en Acción». El museu, que enguany ha complit el seu cinquè aniversari, és un dels museus de la ciència més recents d'Espanya.

LA COL·LECCIÓ DE DIVULGACIÓ DEL CSIC GUANYA EL «PREMI MÈTODE» DE «CIENCIA EN ACCIÓN»

Anna Mateu

Nou edicions són les que complia enguany el concurs «Ciencia en Acción», i una vegada més el certamen va reunir multitud de professors, investigadors, estudiants i divulgadors que van acudir puntuals al Museu de la Ciència de Valladolid. Durant el cap de setmana del 19 al 21 de setembre, les sales del museu es van omplir de professors que mostraven de manera apassionada els seus artefactes, d'alumnes que explicaven amb il·lusió allò que havien après i de visitants que gaudien de tot el que descobrien al seu voltant. Entre els participants, la col·lecció de monografies de divulgació del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), que participava dins la modalitat de Treballs de Divulgació Científica en paper, on va aconseguir el primer premi, patrocinat per MÈTODE.

En les diferents sales del museu, els estands oferien demostracions de física, de química, de biologia. Estudiants de segon de batxillerat explicaven els elements

matemàtics que es podien trobar en un simple passeig per la localitat de Vall-de-roures (Matarranya) o d'una manera senzilla introduïen el visitant en el tema dels transgènics. «Jo vull estudiar bioquímica», proclamava una alumna de disset anys d'un col·legi de Madrid asseguda en un dels estands. La seua companya, de peus al seu costat, mostrava l'altra cara: «Sí, però diuen que és tan difícil trobar faena...»

I precisament si hi ha un objectiu clar en aquest certamen és captar vocacions científiques entre els estudiants de batxillerat, i per fer-ho cal aconseguir que els joves deixen d'una banda els inconvenients que poden trobar en la carrera científica i descobresquen tot allò que la ciència els pot oferir. En aquest sentit, Rosa M. Ros, directora del concurs, explica

que un dels objectius d'aquesta trobada és «obrir els ulls als joves de cara al futur perquè tinguin l'opció d'elegir els estudis científics». Per això, a través de les

«ENTRE LES DIVERSES MODALITATS DEL CONCURS ES TROBA LA DE TREBALLS DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA EN PAPER, QUE PER SEGON ANY CONSECUTIU HA PATROCINAT LA REVISTA MÈTODE»

JAIME PÉREZ DEL VAL

Cap de l'Àrea de Cultura Científica del CSIC

«NO S'HA DE TENIR POR DE FER LA CIÈNCIA ATRACTIVA»

Com naix la col·lecció de monografies de divulgació?

Des de que es va crear l'Àrea de Cultura Científica del CSIC, el 2004, l'objectiu de fer una col·lecció de divulgació científica era present i el 2007 va poder cristal·litzar el projecte d'una manera realment important, ja que només aquell any ja vam publicar sis llibres.

Considera que el CSIC necessita una col·lecció com aquesta?

És obvi que sí. Una institució com el CSIC havia de tenir una sèrie de divulgació científica, ja que un dels nostres reptes és fer arribar la nostra investigació a la societat.

La col·lecció tracta temes molt diversos, n'hi ha que són més ben rebuts pel públic general?

Hi ha públic per a tot. És cert que hi ha temes com el canvi climàtic o els relacionats amb la salut que tenen millor acollida, però també és important difondre'n altres com els nous materials o l'astronomia.

Quines altres iniciatives de divulgació coordineu en l'Àrea de Cultura Científica?

Col·laborem amb el servei de publicacions per elaborar diversos projectes, ja que, a més d'aquesta col·lecció, en tenim dos més, «Informa» i «¿Qué sabemos de...?», una nova sèrie que està a punt d'eixir al carrer.

Com es pot presentar la ciència d'una manera atractiva al públic general?

Hi ha moltes vies. La principal és a través dels investigadors, que ells mateixos divulguen el seu treball mitjançant les diverses col·leccions de fauna, flora... El CSIC està molt compromès amb la divulgació. De fet, cap institució té una secció de divulgació com la nostra. L'Àrea de Cultura Científica és un referent nacional en aquest sentit.

«ERA NECESSARI QUE UNA INSTITUCIÓ COM EL CSIC TINGUERA UNA SÈRIE DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA»

Els investigadors s'involucren en la divulgació o encara hi ha certa reticència?

Cada vegada els científics són menys reticents a fer divulgació i entenen que cal comunicar el seu treball a la societat. A més, en el pròxim pla estratègic del CSIC es demana que dins dels projectes d'investigació, a més de contribucions científiques, es contemple també un apartat destinat a la divulgació de les activitats d'aquests projectes. És una manera d'incentivar la producció de divulgació.

Això respecte a la divulgació des dels mateixos centres científics, però què hi ha de la divulgació que realitzen els mitjans de comunicació?

Es tracta d'una forma molt eficaç de difondre, perquè són un altaveu molt important. Però hi ha altres maneres més directes que intentem potenciar, com les jornades, conferències, fires científiques...

Què pensa de les polèmiques que es generen de vegades als mitjans, com el tema dels transgènics? Com repercuteixen en la percepció de la ciència?

D'una banda ajuden a despertar la curiositat per la ciència, però és cert que de vegades els periodistes transmeten la informació d'una manera no molt exacta. Els mitjans sovint primen certs aspectes per fer atractiva la informació i llavors perden de vista el rigor científic.

«Ciencia en Acción» presenta la ciència d'una manera divertida per arribar als més joves, però hi ha gent que no és molt partidària d'aquest sistema. Què en pensa vostè?

No s'ha de tenir por de fer atractiva la ciència. El que cal buscar és l'equilibri entre el rigor i la presentació suggerent dels fets científics.

A. M.

El museu de Valladolid va ser l'escenari de demostracions, activitats i tallers científics, on els visitants van poder acostar-se a la ciència d'una manera diferent.

diferents modalitats (matemàtiques, física, química, biologia, geologia...) es pretén premiar aquells mètodes d'ensenyament que primen la forma atractiva d'arribar als alumnes i els facen participar i involucrar-se en els projectes.

■ LA IMPORTÀNCIA DE LA DIVULGACIÓ

Els joves no són l'únic objectiu de Ciència en Acció, que, a banda d'introduir els estudiants en el món de la ciència, busca també despertar la curiositat del públic en general pels fenòmens científics, és a dir, fer atractiva la ciència a la societat. Una tasca que sovint no és fàcil.

Per això, entre les diverses modalitats del concurs es troba també la de Treballs de Divulgació Científica en paper, que per segon any consecutiu patrocina la revista MÈTODE. El primer premi va anar a parar a la col·lecció de divulgació científica del CSIC (Consell Superior d'Investigacions Científiques), una sèrie de treballs monogràfics coordinats per investigadors d'aquesta institució que va nàixer l'any 2007 amb *Cambio global. Impacto de la actividad humana sobre el sistema Tierra*, coordinat per Carlos M. Duarte, de l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA, CSIC – Universitat de les Illes Balears).

Segons explica Jaime Pérez del Val, cap de l'Àrea de Cultura Científica que dirigeix Pilar Tigeras, la posada en marxa d'aquesta col·lecció va ser tot un exemple de treball en comú. «Quan vaig visitar el grup a les Balears em va sorprendre la manera com Duarte va orquestrar un equip que aplegava bidlegs, ecòlegs, químics o sociòlegs. Em va demostrar la capacitat de treball dels nostres investigadors», explica qui va ser l'encarregat de presentar la col·lecció al concurs.

El jurat va decidir atorgar la menció d'honor al suplement de ciència «Tercer Milenio», del diari *Heraldo de Aragón*. Un suplement que, sota la coordinació de la periodista Mª Pilar Perla Mateo, acosta, des de fa quinze anys, la ciència als lectors del diari aragonès d'una manera atractiva i rigorosa.

Una vegada finalitzada la novena edició de Ciència en Acció queda pendent la selecció dels representants que viatjaran a l'edició europea del concurs on podran compartir experiència amb professors i estudiants de la resta de països europeus. L'organització, per la seua banda, ja s'ha posat a treballar de cara al 2009, any en què el certamen celebrarà la seua desena edició al Parc de les Ciències de Granada. ☺

Anna Mateu. Periodista, cap de redacció de MÈTODE.